

JAARVERSLAG 2025

WAGENINGEN 45
NATIONAAL COMITÉ HERDENKING CAPITULATIES

VOORWOORD

80 jaar vrijheid koesteren in een wereld vol spanning

Wageningen, Stad der Bevrijding, stond in 2025 nationaal en internationaal in de schijnwerpers omdat het ze gastheer was van de Nationale start van 80 jaar bevrijding. Als plaats waar op 5 mei 1945 de ‘orders to surrender’ werden opgetekend, droeg Wageningen in dit kroonjaar opnieuw een bijzondere verantwoordelijkheid. Niet alleen als historische plek, maar als levende plek van betekenis: waar verleden, heden en toekomst elkaar ontmoeten in de gezamenlijke opdracht om vrijheid te koesteren.

Die opdracht voelde in 2025 urgenter dan ooit. In een wereld waarin oorlog, ontwrichting en polarisatie op veel plekken aan de orde van de dag zijn, is vrijheid geen vanzelfsprekendheid. Wat lang voor velen ver weg leek, voelt steeds dichterbij. Oorlog is voortdurend aanwezig in onze media, op onze schermen en letterlijk binnen handbereik via onze telefoons. Juist daardoor werd in 2025 opnieuw voelbaar hoe belangrijk het is om samen te blijven herdenken, verbinden en verantwoordelijkheid te nemen voor de vrijheid van een ander.

In Wageningen kwam dat alles samen. Op 4 en 5 mei 2025 verwelkomden we circa 100.000 bezoekers. Daarmee was Wageningen, als Nationale Start van 80 jaar Vrijheid, het middelpunt van nationale en internationale aandacht. De stad vormde het decor voor een waardig en impactvol programma, waarin de vrijheid niet alleen werd herdacht, maar breed werd gekoesterd. Met ruimte voor verstilling en eerbetoon, maar ook voor ontmoeting, vernieuwing en toekomstgericht besef.

We zagen hoe krachtig de symboliek van het Vuur van de Vrijheid inmiddels is geworden. We zagen hoe de Nationale Bevrijdingsvuurestafette verder groeide, met ongeveer 5.000 lopers uit meer dan 200 gemeenten. We zagen hoe de Nationale Herdenking Capitulaties 1945 en het Vrijheidsdefilé zichtbaar maakten

dat vrijheid nooit een nationale aangelegenheid alleen is geweest, maar altijd een gedeelde internationale verantwoordelijkheid.

Die ontwikkeling werd in 2025 nadrukkelijk zichtbaar in de vernieuwing van het Vrijheidsdefilé. Liefst 14 internationale delegaties, waaronder het NAVO-hoofdkwartier in Brunssum en Oekraïne, liepen mee. Maar het meest betekenisvolle moment was misschien wel dat, 80 jaar na onze bevrijding, ook Duitsland onderdeel was van het defilé. Een krachtig en zichtbaar teken van hoe voormalige tegenstanders samen verantwoordelijkheid dragen voor de vrijheid van vandaag en morgen.

Daarbij was 2025 ook een jaar van contrasten. Een jaar waarin waardigheid en kwetsbaarheid dicht bij elkaar lagen. Ondanks enkele verstoringen tijdens onderdelen van het programma bleef de grondtoon van de dagen overeind: respectvol, krachtig en hoopvol. Dat is te danken aan de enorme inzet van collega's, vrijwilligers, partners, veiligheidsdiensten, producenten, makers en betrokken inwoners. Samen hebben zij ervoor gezorgd dat Wageningen ook in dit uitzonderlijke jaar kon laten zien wat het betekent om Stad der Bevrijding te zijn.

Met dit jaarverslag kijken we terug op een bijzonder kroonjaar. Een jaar waarin de betekenis van vrijheid indringend voelbaar werd. Maar ook een jaar waarin opnieuw zichtbaar werd dat vrijheid leeft, zolang mensen bereid zijn haar door te geven, te beschermen en voor elkaar betekenisvol te maken. Daarvoor zullen wij ons ook het komend jaar inzetten.

Heel graag tot ziens bij een van de activiteiten in 2026.

Tanja Haseloop
Voorzitter Wageningen45

Inhoudsopgave

VOORWOORD 2

1. ORGANISATIE 5
   1.1 MISSIE EN VISIE 5
   1.2 BESTUUR 6
   1.3 PERSONEELSZAKEN 7
   1.4 PARTNERS 7
   1.5 SPONSORING 9

2. BEVRIJDINGSEVENEMENT 4 EN 5 MEI 10

3. UITGANGSPUNTEN VOOR 2025 11

4. 2025 ALS KROONJAAR 12

5. NARRATIEF 2025 14

6. COMMUNICATIE 14
   6.1 VOOR WIE? 15

7. PROGRAMMA 2025 16
   7.1 DE TERUGKERENDE PIJLERS RONDOM 4 EN 5 MEI 16
   7.2 OVERZICHT ACTIVITEITEN RONDOM 4 EN 5 MEI 2025 16
   7.3 EDUCATIE 19

8. MET WIE / DE PARTNERS 20

9. MEDIA-ANALYSES EN BEREIK 21

10. JAARREKENING 22

1. ORGANISATIE

1.1 MISSIE EN VISIE

Wie zijn we?

Het Nationaal Comité Herdenking Capitulaties 1945, kortweg Wageningen45, biedt een platform voor vrede en vrijheid en heeft als doel het herdenken van de capitulaties, het koesteren van de verkregen vrijheid en veiligheid vanuit Wageningen, Stad der Bevrijding. De oorsprong ligt in Wageningen, waar de stichting een nationale en internationale rol vervult.

De stad Wageningen is onlosmakelijk verbonden met de bevrijding van Nederland. Hier werd immers op 5 mei 1945 de capitulatie opgetekend. Hotel De Wereld, waar deze historische gebeurtenis plaatsvond, is nog altijd een belangrijk icoon in de stad. Jaarlijks op 4 en 5 mei vormt Wageningen een waardig toneel voor herdenken en koesteren. Daarnaast ontwikkelt Wageningen45 het hele jaar door initiatieven die lokaal wortelen, maar regionale, nationale en internationale uitstraling hebben.

Wageningen45 en de gemeente Wageningen zijn partners in het herdenken, koesteren en agenderen van vrede en vrijheid. Bij beide partners leeft de overtuiging dat deze opdracht steeds opnieuw van vorm en betekenis moet worden voorzien. Alleen zo blijft zij actueel, relevant en wezenlijk voor nieuwe generaties.

Waarom herdenken en koesteren we?

Alles wat wij doen is gericht op het bevorderen van het besef van vrijheid als fundamentele waarde voor individueel en collectief geluk. Voor huidige generaties en generaties na ons, opdat zij met respect voor het verleden vorm kunnen geven aan vrijheid in het heden en de toekomst.

Hoe herdenken en koesteren we?

Vanuit Wageningen zijn wij zichtbaar als voorvechter en gangmaker voor het bewustzijn van vrijheid en de bevordering van individuele en collectieve vrijheid. Wij brengen deze thema's over het voetlicht in en voor het hele land en ver daarbuiten. Midden in de samenleving, met krachtige en loyale partners.

Het Nationaal Bevrijdingsmonument, Hotel De Wereld en het Bevrijdingsvuur zijn iconische dragers van bevrijding, capitulatie en vrijheid. Wij houden deze levend en toekomstbestendig, voor alle leeftijden, generaties en nationaliteiten. Dat doen wij met een continu vernieuwend en professioneel programma, jaarrond, fysiek, online en crossmediaal.

1.2 BESTUUR

Wageningen45 staat onder leiding van een bestuur. Het bestuur is het hoogste orgaan van de stichting en verantwoordelijk voor het geheel van de taakuitoefening. De leden van het bestuur verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd.

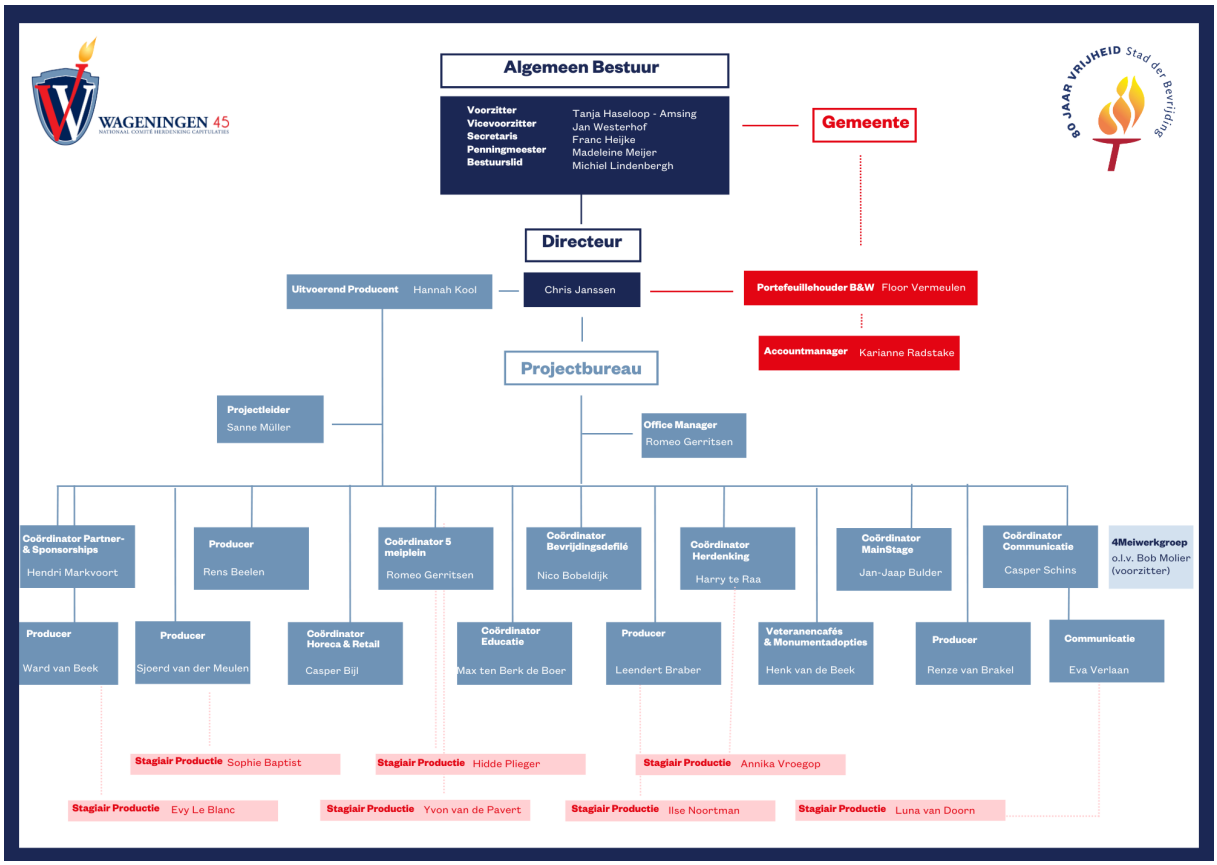
De samenstelling van het bestuur was in 2025 als volgt:
Mw. T. Haseloop-Amsing – voorzitter
Mw. M.E. Meijer – penningmeester
Dhr. F.P. Heijke – secretaris
Dhr. J.H. Westerhof – vicevoorzitter
Dhr. M. Lindenbergh

Adviseurs

Wageningen45 werkt daarnaast met diverse adviseurs en betrokken deskundigen uit het veld van herdenken, veteranen, onderwijs, publieke programmering en maatschappelijke betrokkenheid.

Bijzonder ambassadeur
Prof.mr. P. van Vollenhoven

Directie
Dhr. C.P. Janssen – directeur

1.3 PERSONEELSZAKEN

In 2025 werkte Wageningen45 opnieuw met een compacte, betrokken organisatie, aangevuld met ingehuurde specialisten, stagiairs en vele vrijwilligers. Juist in een kroonjaar als 2025 bleek opnieuw hoe groot de afhankelijkheid is van een flexibele schil van makers, producenten, communicatieprofessionals, technische partners en vrijwilligers. In dienst van de stichting zijn office manager Romeo Gerritsen en junior producers Renze van Brakel en Sjoers van der Meulen. Via de gemeente Wageningen is Harry te Raa gedetacheerd in het team van Wageningen45.

Voor de voorbereiding en uitvoering van de verschillende programmaonderdelen op en rondom 4 en 5 mei werd nauw samengewerkt met externe partijen, onder meer op het vlak van programma en productie, techniek, veiligheid en communicatie. Ook in 2025 werd voor de grotere programmaformats gebruikgemaakt van gespecialiseerde externe ondersteuning.

Daarnaast bleef Wageningen45 bouwen op de inzet van stagiairs en vrijwilligers. Hun bijdrage was van grote waarde, zowel in de voorbereiding als in de uitvoering van het programma. Zeker in een jaar met een uitzonderlijk publieksbereik en grote nationale zichtbaarheid is die inzet onmisbaar gebleken.

1.4 PARTNERS

Wageningen45 kan niet zonder haar partners. De activiteiten op en rondom 4 en 5 mei, maar ook de jaarrond programmering, worden mogelijk gemaakt door samenwerking met publieke, maatschappelijke, culturele en mediapartners.

Gemeente Wageningen

De gemeente Wageningen is een vanzelfsprekende en cruciale partner in het herdenken, koesteren en agenderen van vrede en vrijheid. In 2025 kreeg die samenwerking extra betekenis, omdat Wageningen gastheer was van de Nationale Start van 80 jaar Vrijheid. Samen met de gemeente werd niet alleen een waardig en omvangrijk programma gerealiseerd, maar ook verder gewerkt aan de toekomstvisie voor de komende jaren.

In 2024 is het fundament gelegd voor een nieuwe toekomstvisie. In gesprekken met het bestuur van Wageningen45, de gemeenteraad van Wageningen en het Wageningse publiek is de bestaande toekomstvisie onder de loep genomen en zijn nieuwe inzichten met elkaar gedeeld. Uiteraard speelt de situatie in de wereld daarin een rol. In 2025 is de nieuwe Toekomstvisie 2025-2030: ‘Partners in herdenken, koesteren en agenderen van vrede & vrijheid’ door het bestuur van Wageningen45 en de gemeenteraad van Wageningen vastgesteld en vervolgens door beide partijen ondertekend. Bijzonder: ook de provincie Gelderland erkent het belang van deze nieuwe toekomstvisie en de samenwerking tussen Wageningen45 en de gemeente Wageningen. Daarom heeft de provincie als aanmoediging een adhesieverklaring opgesteld en ondertekend.

Provincie Gelderland

Provincie Gelderland
Provincie Gelderland is al jaren een belangrijke partner van Wageningen45. In 2025 was die rol extra zichtbaar, doordat Gelderland gastprovincie was in het jubileumjaar 80 jaar Vrijheid. De provincie leverde daarmee niet alleen financiële ondersteuning, maar vervulde ook een unieke rol als voorzitter van de stuurgroep in de voorbereidingen op de Nationale Start 80 jaar Bevrijding. Van deze stuurgroep maakten naast de provincie ook Wageningen45, de gemeente Wageningen en het Nationaal Comité 4 en 5 mei deel uit. Vanuit deze structuur werkte een uitvoerende projectgroep, die vervolgens uiteenging in vier werkgroepen: programma, productie, veiligheid en communicatie.

Door deze intensieve samenwerking is het contact tussen de provincie en Wageningen45 nog nauwer en sterker geworden dan het al was. De commissaris van de Koning, Daniël Wigboldus, de betrokken gedeputeerde Drenth en de betrokken ambtenaren waren onmisbaar om het programma en de benodigde middelen op niveau te krijgen.

Nationaal Comité 4 en 5 mei

Het Nationaal Comité 4 en 5 mei blijft een belangrijke partner in de programmering en positionering van Wageningen45. De symbolische kracht van Wageningen, het Vuur van de Vrijheid en de Nationale Bevrijdingsvuurestafette wordt ook landelijk steeds nadrukkelijker erkend.

Voor 80 jaar vrijheid werd de samenwerking intensiever dan ooit, het programma op 5 mei, waarbij de 5 mei-lezing werd toegevoegd aan het bestaande programma van Wageningen45. Qua programma en productie werd de structuur, onder voorzitterschap van de Provincie Gelderland, voornamelijk uitgevoerd door het Nationaal Comité 4 en 5 mei en Wageningen45 samen.

Ministerie van Defensie

Defensie is al jaren nauw betrokken bij de programmering van Wageningen45, in het bijzonder rond de Nationale Herdenking Capitulaties 1945, het Vrijheidsdefilé en de meet & greet in het Arboretum. In 2025 kreeg die samenwerking extra reliëf, mede door de brede internationale militaire deelname aan het defilé en de nationale en internationale zichtbaarheid van het programma. Liefst 14 internationale delegaties (inclusief NAVO-hoofdkwartier Brunssum en Oekraïne) liepen mee in het Vrijheidsdefilé.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Via de samenwerking met de Bevrijdingsfestivals en de landelijke programmering rondom 5 mei speelde ook het ministerie van VWS een belangrijke rol in de ondersteuning van onderdelen van het programma, met name waar het de verbinding tussen herdenken, koesteren en landelijke beleving betreft.

Nieuwe subsidierelatie

Na een intensieve lobby van twee jaar is in 2025 een nieuwe subsidierelatie met het ministerie van VWS tot stand gekomen. Onder voorbehoud van goedkeuring van de begroting is toegezegd dat Wageningen45 vanaf 2026 jaarlijks een bijdrage van €150.000 ontvangt voor de Nationale Bevrijdingsvuurestafette. Deze bijdrage is in eerste instantie voorzien voor twee jaar, met de mogelijkheid tot verlenging naar vijf jaar, mits de gestelde doelstellingen worden behaald.

Met deze stap spreekt het ministerie nadrukkelijk vertrouwen uit in de groeiende nationale betekenis van het programma rondom het Vuur van de Vrijheid en de Bevrijdingsvuurestafette. Daarmee ontstaat een meer structurele basis onder een van de belangrijkste verbindende elementen tussen 4 en 5 mei. Daartoe wordt in samenwerking met het Nationaal Comité 4 en 5 mei ook gewerkt aan een plan om het vuur een nog duidelijke positie te geven in de programma's op 5 mei.

Binnen het bredere speelveld van de nationale programmering wordt de rol van de verschillende ministeries hiermee ook scherper zichtbaar: waar het Bevrijdingsfestival via Stichting Bevrijdingsfestivals Nederland mede wordt ondersteund door VWS, vallen de Nationale Herdenking Capitulaties 1945 en het Vrijheidsdefilé onder de betrokkenheid van het ministerie van Defensie. Juist in die samenhang krijgt de programmering in Wageningen haar unieke positie, waarin herdenken en koesteren en op nationale schaal met elkaar verbonden worden.

Vfonds

Het Vfonds was ook in 2025 een belangrijke partner voor Wageningen45. Sinds twee jaar is Wageningen45 een strategisch partner van het Vfonds. Dankzij deze samenwerking kon Wageningen45 blijven investeren in programma's die bijdragen aan bewustwording rond vrede, vrijheid en veiligheid. Met extra dank voor de extra financiële toekenning vanuit het Vfonds om het programma rondom de Nationale Start 80 jaar Bevrijding mogelijk te maken.

1.5 SPONSORING

Sponsoring blijft van groot belang voor de financiering en verdere professionalisering van de activiteiten van Wageningen45. In 2025 kon de stichting opnieuw rekenen op betrokken sponsors en supporters, die bereid waren zich te verbinden aan de maatschappelijke betekenis van het programma.

In een tijd van stijgende kosten en toenemende druk op evenementenfinanciering blijft het verbreden van de financiële basis een belangrijk aandachtspunt. Juist in een kroonjaar als 2025 werd zichtbaar hoe groot de behoefte is aan structurele partnerschappen die verder reiken dan één editie of één moment.

2. BEVRIJDINGSEVENEMENT 4 EN 5 MEI

2025 was in alle opzichten een bijzonder jaar. Wageningen stond als Stad der Bevrijding nationaal en internationaal in het teken van 80 jaar Vrijheid en vervulde een uitzonderlijke rol als gastheer van de Nationale Start. De stad werd op 4 en 5 mei het middelpunt van nationale en internationale aandacht, met een recordopkomst van circa 100.000 bezoekers op Bevrijdingsdag.

Het programma op 4 en 5 mei kende een waardige en brede opbouw, waarin lokale herdenking, nationale symboliek, internationale samenwerking en publieksprogrammering samenkwamen. Van de Stille Tocht en de Dodenherdenking tot Vuur van de Vrijheid, van de Nationale Herdenking Capitulaties 1945 en het Vrijheidsdefilé tot het Bevrijdingsfestival Gelderland: de vrijheid werd in Wageningen in vele vormen zichtbaar en voelbaar gemaakt.

Tegelijkertijd liet 2025 ook zien hoe kwetsbaar en complex vrij toegankelijke evenementen van deze schaal zijn geworden. De publieke belangstelling was enorm, de internationale aanwezigheid indrukwekkend en de symbolische lading groot. Dat vraagt veel van organisatie, productie, veiligheid en afstemming. Juist in een tijd waarin maatschappelijke spanning en internationale conflicten doorwerken in Nederland, is het organiseren van waardige en veilige publieke programmering geen vanzelfsprekendheid.

Desondanks is het gelukt om een samenhangend, waardig en impactvol programma neer te zetten, waarin de grondtoon van vrijheid, medemenselijkheid en gezamenlijke verantwoordelijkheid overeind bleef.

3. UITGANGSPUNTEN VOOR 2025

80 jaar vrijheid vanuit de Stad der Bevrijding

2025 stond voor Wageningen45 in het teken van een bijzonder ijkpunt: 80 jaar vrijheid. Als Stad der Bevrijding en gastheer van de Nationale Start van 80 jaar Vrijheid droeg Wageningen in dit kroonjaar een bijzondere verantwoordelijkheid. Niet alleen als historische plek, maar ook als actuele en levende plek waar de betekenis van vrijheid telkens opnieuw wordt geladen. Om dit voor elkaar te krijgen werd de lobby in 2023 al gestart: Wageningen als gastheer van de Nationale Start 80 jaar Bevrijding.

De inzet voor 2025 was om de bestaande kracht van Wageningen verder te verdiepen en te verbreden. Daarbij stonden drie lijnen centraal: het versterken van de verbinding tussen 4 en 5 mei, het verder ontwikkelen van het Vuur van de Vrijheid als nationaal symbool en het toekomstbestendig maken van het Vrijheidsdefilé.

In de afgelopen jaren is gewerkt aan een inhoudelijke en programmatische brug tussen herdenken en koesteren. In 2025 kreeg deze lijn een volgende stap, waarin 4 en 5 mei niet langer als losse momenten worden gezien, maar als één doorlopende beweging — van herdenken naar het actief koesteren van vrijheid.

Het Vuur van de Vrijheid speelt daarin een centrale rol. Als symbool is het vuur herkenbaar, verbindend en voor verschillende generaties betekenisvol. In 2025 werd deze symboliek nadrukkelijk ingezet als drager van de vrijheidsboodschap, zowel in de programmering als in de landelijke verspreiding ervan.

Daarnaast werd verder gebouwd aan de ontwikkeling van het Vrijheidsdefilé. Waar het defilé van oorsprong gericht is op het eren van de bevrijders van toen, verschuift de betekenis steeds meer richting het zichtbaar maken van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor vrijheid in het heden en de toekomst. Internationale samenwerking en verbondenheid vormen daarbij een belangrijk uitgangspunt.

Met deze uitgangspunten is in 2025 gewerkt aan een programma dat recht doet aan de historische betekenis van Wageningen, maar tegelijk inspeelt op de vragen en uitdagingen van deze tijd. Een programma dat niet alleen herinnert, maar ook activeert en verbindt.

4. 2025 ALS KROONJAAR

Nationale Start 80 jaar Vrijheid

2025 markeerde een historisch hoogtepunt voor Wageningen45. Als gastheer van de Nationale Start van 80 jaar Vrijheid stond Wageningen nationaal en internationaal in het middelpunt van de aandacht. De stad liet in dit kroonjaar zien wat het betekent om Stad der Bevrijding te zijn: een plek waar verleden, heden en toekomst samenkomen in de gezamenlijke opdracht om vrijheid te herdenken, te koesteren en door te geven.

De programmering op 4 en 5 mei bracht verschillende lijnen overtuigend samen. Op 4 mei vormden de lokale herdenkingen, de Stille Tocht en de Dodenherdenking het ingetogen fundament van de dag. Later op de avond volgde **Vuur van de Vrijheid**, waarin onder het thema **Medemenselijkheid** de inhoudelijke en symbolische brug werd gemaakt naar 5 mei. De ceremonie bij Hotel De Wereld en op het 5 Mei Plein verbond de verhalen van toen met de vragen van nu: wat betekent vrijheid, als anderen die verliezen?

Na afloop startte de Nationale Bevrijdingsvuurestafette, die in 2025 uitgroeide tot een nationaal fenomeen. Met ongeveer 5.000 deelnemers uit meer dan 200 gemeenten werd het vuur door het hele land verspreid. Daarmee kreeg de symboliek van het vuur niet alleen zichtbaarheid, maar ook letterlijk beweging, verbinding en bereik.

Op 5 mei volgde de **Nationale Herdenking Capitulaties 1945**, in combinatie met de **5 mei-lezing**, het **Vrijheidsdefilé** en het ontsteken van het Bevrijdingsvuur op het hoofdpodium. Daarmee kwamen de belangrijkste programmaonderdelen van Wageningen45 op betekenisvolle wijze samen in één nationale lijn. Onder de aanwezigen bevonden zich onder anderen de Governor General van Canada Mary Simon, de Poolse premier Donald Tusk, minister-president Schoof, minister van Defensie Brekelmans, diverse ambassadeurs en militaire attachés en meer dan 50 internationale WOII-veteranen.

Aansluitend volgde het vernieuwde Vrijheidsdefilé, waarin de ontwikkeling van de afgelopen jaren nadrukkelijk zichtbaar werd. Het defilé liet niet alleen eerbetoon zien aan de bevrijders van toen, maar ook aan de bondgenoten en verschilmakers van nu. Met 14 internationale delegaties, waaronder NAVO-hoofdkwartier Brunssum en Oekraïne, kreeg het defilé een sterk internationaal karakter. Het feit dat ook Duitsland voor het eerst meeliep, 80 jaar na onze bevrijding, maakte deze ontwikkeling extra betekenisvol en onderstreepte de kracht van verzoening, samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid.

Ondanks enkele verstoringen tijdens onderdelen van het programma bleef de waardigheid van de dagen overeind. Demonstreren is een grondrecht, maar deze momenten onderstreepten ook hoe belangrijk het is om ruimte en respect te bewaken binnen nationale herdenkingen.

Parallel aan de nationale programmering vond in de stad het **Bevrijdingsfestival Gelderland** plaats, met vijftien podia en een breed programma van muziek, ontmoeting en inhoud. Bekende artiesten als Rondé, Zoë Tauran, Roxy Dekker en Douwe Bob brachten de vrijheidsboodschap bij een breed en jong publiek. Met circa **100.000 bezoekers** was het een van de best bezochte edities ooit.

Ook de **Vrijheidsmaaltijd** groeide in 2025 verder uit, met **800 deelnemers** aan de grootste Vrijheidsmaaltijd van Nederland. Door ook plekken te reserveren voor minima en bewoners van het asielzoekerscentrum kreeg deze ontmoetingstafel nadrukkelijk een inclusief karakter.

Het kroonjaar 2025 liet daarmee overtuigend zien dat Wageningen45 erin slaagt om een historische betekenis te verbinden aan eigentijdse relevantie. De combinatie van herdenken, internationale samenwerking, publieksprogrammering, symboliek en crossmediale zichtbaarheid maakte duidelijk dat Wageningen haar positie als levend symbool van vrijheid stevig heeft verankerd.

Met deze editie is niet alleen teruggekeken op 80 jaar vrijheid, maar ook vooruitgewezen naar de toekomst. Want juist in een tijd waarin oorlog, polarisatie en onvrijheid opnieuw dichtbij voelen, is het van blijvende betekenis om vanuit Wageningen de boodschap van vrede, vrijheid en veiligheid uit te dragen.

5. NARRATIEF 2025

80 jaar vrijheid: koesteren wat niet vanzelfsprekend is

Vrijheid: jij maakt het verschil!
Op 5 mei 1945 werd in Wageningen, in Hotel de Wereld, een einde gemaakt aan de meest recente bezetting van Nederland. Het bezorgde Wageningen de titel 'Stad der Bevrijding'. Er kwam een einde aan vijf jaar 'onvrijheid', een litteken van een oorlog die de hele wereld verscheurd had. Wageningen is sinds die dag, bijna 80 jaar geleden, hét bevrijdingsicoon van Gelderland, Nederland en ver daarbuiten. Hotel de Wereld, het Nationaal Bevrijdingsmonument én het Bevrijdingsvuur zijn (inter-) nationale bakens van eren, herdenken én vieren, door onze bevrijders: **de verschilmakers van toen**.
Het Nationaal Comité Herdenking Capitulaties 1945 (Wageningen45) heeft vanuit Wageningen, de Stad der Bevrijding, de positie en dé kans om jaarlijks aandacht te vragen voor vrede, vrijheid en veiligheid. Door de unieke centrale rol die de stad speelde aan het einde van de Tweede Wereldoorlog presenteert Wageningen45 een onderscheidend impactvol programma. Samen met de Gemeente en alle partners en vrijwilligers wordt het capitulatie- en bevrijdingsverhaal al generaties lang doorgegeven.

Sinds 1945 is de vrijheid voor veel jonge generaties vanzelfsprekend geworden. Hoe maak je zo'n ongrijpbaar begrip tastbaar voor een **nieuwe groep verschilmakers**? Juist nu wereldwijd vrijheden en verworvenheden (opnieuw) onder druk staan. 40% van de wereldbevolking leeft in regressieve samenlevingen, waar vrijheden actief achteruitgaan. Bakens van vrijheid: vrijheid van meningsuiting, persvrijheid, levensovertuiging, kiesrecht en seksuele vrijheden staan wereldwijd ter discussie, soms óók in Nederland. Juist daarom is het herdenken van strijd, het koesteren van de vrijheid én het vinden van nieuwe generaties verschilmakers belangrijker dan ooit! Wat leren zij van de bevrijders in 1945? Hoe bewaken we samen de bakens van onze vrije maatschappij? Wat doe je als de vrijheid van het individu of juist het collectief op het spel staat?

De oorlogen in Oekraïne en in het Midden-Oosten betekenen voor velen dat vrijheid heel voelbaar onder druk staat. Wat kan ons hoop en inspiratie bieden in onzekere tijden? Juist daarom is het herdenken van strijd, het koesteren van de vrijheid én het vinden van verschilmakers belangrijker dan ooit! Om zoveel mogelijk mensen te raken met de vrijheidsboodschap: want iedereen kan het verschil maken in het leven van anderen en vrijheid daarmee doorgeven. **Vrijheid: jij maakt het verschil!**

6. COMMUNICATIE

In 2025 kreeg de communicatie van Wageningen45 een uitzonderlijk groot podium. Als gastheer van de Nationale Start van 80 jaar Vrijheid stond Wageningen nationaal en internationaal in de schijnwerpers. Dat vroeg om een communicatiestrategie die recht deed aan de waardigheid van het moment, de breedte van het programma en de veelheid aan publieksgroepen.

De kracht van de communicatielijn lag opnieuw in de combinatie van inhoud, actualiteit en symboliek. De boodschap van vrijheid werd niet alleen verspreid via traditionele media, maar ook via online platformen, social media, televisie, live registraties en nieuwsformats. Daarmee werd de crossmediale aanpak van de afgelopen jaren in 2025 verder bevestigd en vergroot.

Vuur van de Vrijheid, de Nationale Bevrijdingsvuurestafette, de Nationale Herdenking Capitulaties 1945 en het Vrijheidsdefilé vormden daarbij de belangrijkste dragende programmaformats. Juist de combinatie van symbolische waarde, aansprekende beelden en inhoudelijke zeggingskracht zorgde ervoor dat Wageningen in 2025 uitzonderlijk veel media-aandacht (zie resultaten onder hoofdstuk 9) kreeg.

De grote zichtbaarheid van 2025 bevestigt dat Wageningen45 erin slaagt om vanuit een lokale en historische kern nationale relevantie te creëren.

6.1 VOOR WIE?

Wageningen45 richt zich op diverse en inclusieve publieksgroepen:
- niet-bezoeker;
- festivalbezoeker;
- community;
- fans;
- intern: bestuur en bureau;
- vrijwilligers;
- pers;
- partners.

Deze publieksgroepen laten zich verder uitsplitsen in:
- jongste generatie via basisscholen;
- jongeren via middelbare scholen;
- Generatie Z;
- millennials;
- 40 jaar en ouder.

En dat op verschillende niveaus:
- lokaal;
- regionaal;
- nationaal en internationaal.

7. PROGRAMMA 2025

In 2025 werd gewerkt vanuit de ambitie om een waardige, impactvolle en breed gedragen programmering neer te zetten rond 80 jaar Vrijheid. Het programma verbond herdenken en koesteren, lokale betrokkenheid en internationale uitstraling, verstilling en publieke beleving.

7.1 DE TERUGKERENDE PIJLERS RONDOM 4 EN 5 MEI

De herdenkingsweek: 27 april t/m 5 mei

De herdenkingsperiode begon op 27 april met activiteiten van de 4 mei-werkgroep, waaronder Open Joodse Huizen / Huizen van Verzet en later in de week de herdenkingsexpositie en de gevelbannierenexpositie. Deze lokale programmering gaf verdieping aan de dagen voorafgaand aan 4 en 5 mei en bood ruimte aan verhalen die dichtbij komen.

Ode aan de Veteranen / brievenactie

Ook in 2025 bracht Wageningen45 opnieuw een persoonlijke ode aan nog levende WOII-veteranen. Middelbare scholieren uit Wageningen, Arnhem, Nijmegen en Apeldoorn schreven persoonlijke dankbrieven. Daarmee werd de verbinding zichtbaar tussen de verschilmakers van toen en die van morgen.

7.2 OVERZICHT ACTIVITEITEN RONDOM 4 EN 5 MEI 2025

Stille Tocht en Dodenherdenking

Op 4 mei liepen duizenden inwoners en bezoekers mee in de Stille Tocht, van het Torckpark door de Hoogstraat en via het Joods Monument naar het Monument voor de Gevallenen aan de Costerweg. De tocht en de daaropvolgende Dodenherdenking vormden een indrukwekkend moment van collectieve bezinning.

Kaarsjes op de Dijk en muzikale bijdragen

De avond werd afgesloten met Kaarsjes op de Dijk en muzikale bijdragen vanuit de Grote Kerk. Daarmee kreeg de lokale herdenking een verstilde en verbindende afronding, voordat later op de avond de nationale programmering begon.

Vuur van de Vrijheid

De Bevrijdingsvuurceremonie op 4 mei kreeg opnieuw een uitgesproken nationale uitstraling. In samenwerking tussen Wageningen45, NOS, XSAGA en Theater Na de Dam werd Vuur van de Vrijheid gepresenteerd als symbolische brug tussen herdenken en koesteren. Onder het thema **Medemenselijkheid** stonden verhalen centraal over moed, keuzevrijheid en menselijkheid in tijden van oorlog.

Nationale Bevrijdingsvuurestafette

Na de ceremonie startte de Nationale Bevrijdingsvuurestafette. Ongeveer 5.000 lopers uit meer dan 200 gemeenten verspreidden het vuur door heel Nederland. Daarmee groeide de estafette opnieuw in betekenis en bereik en werd zichtbaar hoe de symboliek van vrijheid in steeds meer gemeenten wordt omarmd.

Nationale Start 80 jaar Bevrijding – live op NPO (NOS)

Nationale Herdenking Capitulaties 1945

Op 5 mei vond de Start van de Nationale viering 80 jaar Vrijheid plaats met de Nationale Herdenking Capitulaties 1945, de 5 mei-lezing, het Vrijheidsdefilé en het ontsteken van het Bevrijdingsvuur op het hoofdpodium. Onder de aanwezigen bevonden zich onder meer de Governor General van Canada Mary Simon, de Poolse premier Donald Tusk, minister-president Schoof, minister Brekelmans, diverse ambassadeurs en militaire attachés. Ook werden 25 Canadese WOII-veteranen geëerd. In totaal namen meer dan 50 internationale WOII-veteranen deel aan het programma.

Ondanks een kortstondige verstoring door demonstranten tijdens de speech van minister Brekelmans kon het programma snel en waardig worden hervat. Daarmee bleef de waardigheid van het moment overeind.

5 mei lezing

Een bijzonder moment binnen het programma was de **5 mei-lezing, uitgesproken door de Poolse premier Donald Tusk**, waarin de actuele betekenis van vrijheid en internationale samenwerking centraal stond. Daarmee kreeg de Nationale Start van 80 jaar Vrijheid ook inhoudelijk een krachtige internationale duiding.

Vrijheidsdefilé

Aansluitend volgde het vernieuwde Vrijheidsdefilé. Naast veteranen namen militaire detachementen uit twaalf landen deel: Canada, Duitsland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Noorwegen, Oekraïne, Polen, Slowakije, Tsjechië, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. Ook NATO Allied Joint Forces Command Brunssum liep mee. Deze brede internationale deelname maakte zichtbaar dat vrijheid een gezamenlijke verantwoordelijkheid is, toen en nu.

Ontsteken Nationaal Bevrijdingsvuur

Op het hoofdpodium werd aansluitend het **Nationaal Bevrijdingsvuur ontstoken**, een moment dat de start markeerde van de Bevrijdingsfestivals door het hele land. Dit nationale moment, uitgezonden door de NOS, bracht de symboliek van het vuur opnieuw op grote schaal onder de aandacht en verbond Wageningen zichtbaar met de rest van Nederland.

Bevrijdingsfestival Gelderland

Tegelijkertijd startte in de stad het Bevrijdingsfestival Gelderland. Op het festivalterrein werd het Bevrijdingsvuur ontstoken door Donald Tusk en Dick Schoof. Na een korte verstoring door een demonstrant kon de ceremonie worden voortgezet en begon het festivalprogramma. Met vijftien podia, bekende artiesten als Rondé, Zoë Tauran, Roxy Dekker en Douwe Bob, en een mix van lokaal talent en inhoudelijke programmering, groeide het festival uit tot een van de best bezochte edities ooit.

Vrijheidskwartier en Vrijheidsmaaltijd

De Vrijheidsmaaltijd op de Generaal Foulkesweg groeide uit tot de grootste van Nederland, met 800 deelnemers. Tien procent van de plekken was gereserveerd voor minima en bewoners van het asielzoekerscentrum, om een divers en inclusief publiek te waarborgen. Daarmee kreeg het inhoudelijke programma rondom ontmoeting en gesprek opnieuw tastbare vorm.

7.3 EDUCATIE

Ook in 2025 bleef educatie een belangrijke pijler binnen de programmering van Wageningen45. Juist nu de generatie ooggetuigen ons in toenemende mate ontvallen zal, wordt het des te belangrijker om verhalen op eigentijdse manieren door te geven aan jongere generaties.

De brievenactie voor WOII-veteranen bleef daarbij een belangrijk instrument om jongeren actief te betrekken bij herdenken. Daarnaast werd verder gebouwd op bestaande educatieve lijnen, zoals het stripboek **Sjoerd de Vrij – Het Vuur van de Vrijheid**, de monumentadopties en andere programmaonderdelen waarin kennis, verbeelding en persoonlijke verhalen samenkomen.

De kracht van educatie binnen Wageningen45 ligt in het verbinden van geschiedenis aan actuele vragen. Niet alleen leren wat er was, maar ook onderzoeken wat vrijheid vandaag betekent en welke verantwoordelijkheid daarbij hoort.

8. MET WIE / DE PARTNERS

Partners met wiens ondersteuning Wageningen45 in 2025 een impactvol programma heeft kunnen neerzetten, zijn onder meer:

- Gemeente Wageningen
- Provincie Gelderland
- Vfonds
- Nationaal Comité 4 en 5 mei
- Ministerie van Defensie
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- sponsors en regionale partners
- NOS
- Omroep Gelderland
- culturele en maatschappelijke partners
- onderwijsinstellingen
- vrijwilligers
- producenten en uitvoerende partners

En vele anderen.

Ook in 2025 gold: zonder partners geen Wageningen45. De breedte en impact van het programma waren alleen mogelijk door samenwerking, vertrouwen en gezamenlijke inzet.

9. MEDIA-ANALYSES EN BEREIK

2025 markeerde een historisch hoogtepunt in het bereik van Wageningen45. De combinatie van 80 jaar Vrijheid, de Nationale Start in Wageningen, de internationale aanwezigheid, de sterke symboliek van het Vuur van de Vrijheid en de crossmediale aanpak leidde tot een uitzonderlijke zichtbaarheid.

De **mediawaarde** kwam in 2025 uit op:
Print: € 1.632.395
Internet: € 2.461.981
RTV: € 333.040
Totaal: € 4.622.249

Het bereik kwam in 2025 uit op:
Print: 80.140.298
Internet: 2.173.943.499
RTV: 201.986.288
Totaal: 2.468.277.787

Deze cijfers laten zien dat Wageningen45 erin slaagt om de vrijheidsboodschap op grote schaal onder de aandacht te brengen. Niet alleen rond 4 en 5 mei, maar ook als merk, beweging en inhoudelijk platform. Wageningen heeft zich daarmee in 2025 nog steviger gepositioneerd als dé plek waar de vrijheid zichtbaar, voelbaar en betekenisvol wordt gemaakt.

10. JAARREKENING

Hier volgt de jaarrekening 2025.